ΣΤΟΤΕΛΗΣ

BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.
1103

MS 1103

1156414627

Quoniam autem necesse est in quibus genus dicitur speciem etiam speciem aliquam dici. Quaecumque speciem habent unam in genere nomine dixerunt. Dato etiam aliquam speciem habeant unum nomen ab aliqua specie dicant necesse est

Ex libris Bartholomaei Perdulcis Parisiensis. 1563

~~Ex libris Antonij Dorberij~~
~~Ambianensis~~ .1555.

Ex libris [illegible]

ἀδελφὸς καὶ φίλος ἐστὶ Βαρθολομαῖος εὐχαριστῆς [illegible]

Perdulcis

Vinum vetus semper antepono τοῖς

τὸ ἴνο νεότερο

ante et post semper φίλος ἐσομαι

φιλία σαυτοῦ ἐστι ἀγαθός

M. IV. ~~[illegible]~~
158.

Argumentum octo Librorum De Natura.

Dogmata consultans veterum liber ordine primus
Quae tria sint rerum semina prima docet.
Addita naturae quae vis sit, disserit alter
Causarum duplici cum ratione simul.
Tertius explanans de motu paucula, quae sit
[illegible] infiniti; [illegible] refert.
Quid locus et vacuum claro sermone docetur
Quarto, quid tempus tradit et ipse liber.
Enumerat motus species, qui motus et unus
Quae cui adversetur motio quintus habet.
Motum partitur certa ratione coactum
Sextus, priscorum variaque sensa premit.
Septimus a prima deducit origine mundum
Et quis cui motus congruat inde docet.
Asserit aeternum motum liber ultimus, idem
De varia loquitur proprietate Dei.

ARISTOTELIS LIBER DE MVNDO AD ALEXANDRVM MACEDONIAE REGEM,

Gulielmo Budæo interprete.

LVTETIAE PARISIORVM

Ex typographia Matthæi Dauîdis, via amygdalina, ad Veritatis insigne.

1554.

(4)

Argumentum Libri De Mundo.

Stylus accuratior, oratio graecanica facundior: Opinionum extranearum omissio: Atque repugnantia quaedam cum nonnullis locis ex libris Physicorum atque de caelo efficiunt ut plerique hunc librum non esse Aristotelis existiment. Verum si scribit Arist. ad Alexandrum non est alienum quod stilum acuat, verborum elegantiam persequatur, opiniones omittat quae Alexandrum bellis occupatum magis morarentur quam instituerent. Itaque totus hic textus est didacticus. Ubi pauca praefatus de laude Philosophiae naturalis atque contemplatione Dei rem suam aggreditur. Ubi definit mundum. Dividit deinde in elementarem et caelestem. Mox caelestium orbium situs atque motus contemplatur: Deinde in mundo elementari considerat quatuor regiones elementorum, quarum in quaque quid gigni soleat edisserit. Sed manca videretur haec disputatio nisi eius beneficio contemplaremur authorem mundi propterea faelicissime et verissime de causa prima quamplurima eloquitur. Sed maxime quemadmodum ipsa sine secundis operari possit. Sed propter magnitudinem amplitudinis suae quia sit potentissima, nolit quaelibet munia per se obire sed per secundas causas. Item quemadmodum nomina graecanica [quae tribuuntur] Diis omnia uni causae primae assignanda sint. Hunc librum forte senex composuit ut non sit mirum hominem nobilissimum divinius sensisse quam pridem.

Mihi quidem saepe divina

Animaduertit inprimis nobilitatem Philosophiae sed naturalis potissimum, quae quatenus versatur in contemplatione naturae universae etiam suo prope iure causam primam speculatur, in quam [cuius gloriam] quaecunque est nobilitas totius mundi redundat. Ipsa vero ex comparatione cum caeteris scientiis etiam illustrior videtur quasi purpura ad purpuram comparata. Haec enim sola sublime sese tollit ad magnitudinem atque altitudinem rerum pulcherrimarum contemplandam quam caeterae omnes scientiae humiliores propter difficultatem detrectabant.

Earum etiam rerum

Mens hominis dicitur cognatissima globis illis caelestibus more platonico ut dicatur anima quinta quaedam essentia. Globi enim caelestes dicuntur habere quintam essentiam. Ipsi menti humanae quae est sub caelo longe omnium nobilissima maxime decora est contemplatio dignissima. Sed quomodo tandem contemplabitur cum non habeat apud se? beneficio intellectus. Potest autem intellectus etiam pie illud importare cum corpori illud negatum sit. Obiter attingit fabulam Gygantum qui cum impie molirentur Iovem depellere regno caelesti in profundum Tartarum demersi sunt. Maro 6° Aeneidos ubi loquitur de inferis: Hic genus antiquum terrae, Titania pubes fulmine deiecti fundo voluuntur in imo. Hic et Aloïdas geminos immania vidi corpora, qui manibus magnum rescindere caelum, Aggressi superisque Iovem detrudere regnis.

ARISTOTELIS LIBER DE MVNDO.

MIHI quidem sæpe diuina quædam res, Alexãder, admirationéq; digna visa est philosophia: præcipuè verò ea in parte, in qua sola ipsa sublime sese tollẽs ad cõtemplandas rerum naturas, magno illic studio cõtendit existentẽ in eis veritatẽ pernoscere. Et cùm cæteri quidẽ mortales altitudine ipsa rei atq; magnitudine, deterriti, eo instituto abscessissent: dignum id incœptũ esse duxit philosophia, quod intrepidè ipsa, nec dubitanter aggrederetur. Earũ etiam rerũ disciplinã sibi tum cognatissimã, tum maximè decoram arbitrata est. Siquidẽ cùm per rerũ naturam negatum hoc esset homini, cælestem vt in locum corpore se cõferret, vtque veluti è terra peregrè proficiscens, locum illum oculis perlustraret, id quod stolidi illi Aloidæ quondã facere instituerũt: eo factũ est, animus vt humanus huius vitæ ducem nactus intellectũ, peregrinabundus illuc importaretur. Ex quo euênit, viam cũ inuenisset philosophia lassitudinis vacuam atq; laboris, res vt inter se situ longissimè seiũctas, vna intelligentia cõplecteretur, facile nimirũ eas res noscitans, queis cum sibi naturalis intercedit necessitudo. Eadẽ etiam cum diuino animæ oculo diuinarum rerum naturam comprehendisset hominibus subinde eas interpretari cœpit, quasique antistitis officio perfungi. Id enim libens philosophia faciendum susceperat, vt quas res cunque præcipuæ commendationis esse existimasset, eas, quoad eius fieri posset inter homines erogaret: quibus vtiq; ipsis abundè atque prolixè consultum ipsa cupiebat. Quapropter istos miserari quiuis iure possit vt pusilli animi scriptores, res quaslibet vulgóque expositas summa admiratione prosecutos, qui nobis vnius loci naturam, aut vrbis cuiusdam formam sitúmque, aut magnitudinem fluminis, aut denique, amœni montis aspectum describere instituerunt: cùm interim ma-

gnificè de semetipsis sentiant ob exilem quampiam naturæ perceptionem: cuiusmodi nõnulli magno illi quidem studio fecerunt, accurata vt dictione describerent, hic Ossam montem, ille Nyssam: alij Coryceum specum, alij quiduis eorum quæ inter orbis particulas censentur. Id quod ideo euenit, quòd illis maiora vidisse non cõtigit: mundum scilicet, & præcipuas eius partes. Haudquaquam enim illi tantopere quælibet admirarentur, si hisce contemplandis incubuissent legitima cõtentione: omnia verò & parua & flocci-facienda duxissent, duntaxat præut extat horum excellentia. Proinde dicere ipsi aggrediamur de iis omnibus vniuersim collectis, quámque fieri potest maximè theologica commentatione edissere, quænam sit cuiusque horum natura, situs, motus. Tibi verò, vtpote imperatorum præstantißimo, hoc quoque decorum consentaneúmque esse arbitror, cùm maximarum rerum commentationem animo consectari, tum verò ex philosophiæ studio nihil iam non grande animo agitare: optimates etiam viros iis rebus inuitare, quibus rebus ipsi ab eadem munificè prædito esse contigit.

Mundus est compages è cælo terráque coagmentata, atq; ex iis naturis quæ intra ea continentur. Dicitur etiam aliter mundus, ordo & digestio vniuersorum, quæ à Deo & per Deum asseruatur. Huius situm medium immotum, & stabilem terra vitæ fœcunditate prædita, sortita est: animantium quidem illa omnifariam distinctarum sedes & parens. Huius vniuersitatis suprema pars omnis, omnem in partem finita est & terminata: cuius id quod in celsißimo loco situm est, Cælum dicitur, Dei domicilium. Hoc cùm diuinis corporibus plenum sit, quæ Sidera nos appellare solemus, motúque sempiterno agatur vno circumactu orbísque ductu eodem: perenni vtique in æuum tenore rapta secum illa circumagit corpora, ad numerum, in morémque præsultoris. Vniuersi autem mundi cælique globosa (vt dictum est) forma compacti, iugique vertigine exagitati, duo esse puncta necesse est inter se è regione obuersa, itidem atque si globus in torno circumagatur: stabilia quidem illa, globúmque continentia: circa quæ mundus vniuersus vertitur. Hos Vertices appellant, aut Cardines. Per quos si lineam rectam ab vno ad alterum porrectam intellexeris, quam nonnulli Axem vocitant: erit hæc vtique mundo linea dimetiens: ita vt terrã

in medio

in medio, ambos autem cardines habeat pro terminis. Qui quum ipsi fixi sint, & immoti: alter eorum semper sublimis apparet super verticē, ad tractū cæli Aquilonarē, ab Vrsa appellatus Arcticus. At infra terram alter semper conditus circa tractum Australem, Antarcticus dictus est, vt cōtrarius Arctico. Cæli porrò siderúmque substantiam appellamus ætherem: non quidem ideo quòd ignita flagret ipsa, vt aliqui censuerunt, plurimùm vtique aberrantes circa potentiam illam maximè ab ignea natura adhorrentem: origine verò huius vocabuli inde ducta, quòd semper æther currat motu circunductili: cùm sit illud elementum à quatuor illis diuersum, tum diuinum, tum interitus expers. Eorum verò siderum quæ intus cohibentur, ea quæ errationis nescia sunt, cum cælo circumferuntur, easdem vtique sedes, positúsque eosdem tenētia. Quorū medius circulus (cui Signifero nomen est) duos per orbes transuersus cælum cingit: qui à conuersionibus ipsi Solis, Tropici, quasi conuersionales appellati sunt: in duodecim ille quidem regiones totidem signorum diuisus. At verò quæ erratica dicuntur: nec eadem ipsa celeritate cum prioribus moueri suapte natura comparata sunt, nec inter se inuicem, sed in aliis atque aliis orbibus: ita vt orbium ipsorum partim propius terram accedant, partim sublime ferantur. Et statariorum quidem numerus iniri prorsus nequit ab hominibus: tametsi omnia eadem in superficie moueantur, quæ vnica est totius cæli. At verò errabundorum numerus septenario collectus, in totidem orbibus situs est deinceps substitutis: ita vt subinde inferior superiore minor sit, septémque orbes sese complectētes inuicem atque coercentes, à globo denique siderum inerrantium comprehendātur. Huic porrò globo contiguam habet semper posituram, Phænontis simul & Saturni circus dictus. Cui proximus est Phaëthōtis: qui & Iouis appellatur. Post hunc sequitur Pyrois: Herculis idē Martísque appellatus. Ab hoc rursus est Stilbon: qui sacer Mercurio esse creditur: à nonnullis etiam Apollini. Secundum quem Luciferi orbis est: quem Veneris nonnulli orbem, quidam Iunonis vocāt. Ab eo est orbis Solis: & denique Lunæ, nobis citimus, ad terrā vsq; fines suos proferens. Aether verò cùm diuina contineat corpora, ratas etiam vices motuum complectitur. At verò ætheræ diuinæque naturæ, quam certa lege constare demonstrauimus, constitu-

tisque vicibus, mutabilitatis etiã immunem, atq; in aliam aliámq; speciem cõuersionis: confinis est natura patibilis prorsus & vertibilis, atq; (vt in vniuersum dicã) solubilis, & obnoxia. Cuius etiã ipsius principia obtinet substantia tenuitate particularũ prædita, flammulísque ignita: quas ætherea natura magnitudine sua excitat, & motus celeritate. Iam verò in natura ipsa ignita, eadémque incondita appellata atque incomposita, tum fulgores emicant, & iacula traiiciuntur flagrantia: tum trabeculæ, foueæ, & crinitæ fixæ visuntur: & sæpe restinguũtur. Hanc naturam excipit aër illi substratus: suopte ille quidem ingenio caligine & gelu permixtus, cæterum illustratus agitatione atq; succensus, vnde calorẽ cõcipit, & claritatem. In hoc autẽ ipso vim patibilẽ sortito, omnifariámque in aliam aliámq; naturã cõmeare natura cõparato, nubes concrescunt, imbres cũ strepitu decidunt, niues, pruinæ, & grandines: flatus etiam ventorũ tempestatúmq; cientur: simul tonitrua & fulgetra existunt: fulmina inde casitant: sexcentæ deniq; ibidem conflictationes aëriæ opacitatis fiunt. Ab aëria porrò natura, Terra protinus & Mare situm habent fixum & affirmatũ: stirpibus illa quidem animantibúsq; scatens: fontibus etiam & fluminibus, partim per ipsam lapsus suos implicantibus, partim aquas suas in mare eructantibus. Insuper ipsa distincta simul innumerarũ herbarum indidem enascentium varietate, fructificantiúmque simul montium verticibus, nemorum opacitatibus, vrbiúmque frequentia, quas animantes sapientiæ participes, homines scilicet, condiderunt: insupérque insulis maritimis, atque continentibus. Orbem verò terrarum hominum ferè sermo in insulas diuisit, & continentes: scilicet ignorantium vniuersam ipsam terram insulam esse vnicam, Athlantici maris ambitu circundatam. Multas autem & alias longè quidem illas summotas, sed tamen veluti dirimente freto huic ipsi esse obuersas, non absimile veri est, partim hac maiores, partim etiam minores, sed quarum nulla præter eam sub prospectum nostrum sita sit. Nam quod insulis nostris accidit, vndique vt nostra maria eas alluant: idem orbi quoque huic contigit, rationem insulæ vt obtineat Athlãtico mari cinctæ. Complures item alij terrarum orbes eadem positura constantes, insulæ naturam habent in vniuerso mari sitæ, quod latissimè patet: eorúmque non-

nulli

nulli prægrandes prægrandibus quoque ipsis maribus circunfusis. Enimuero humoris vniuersi naturam finitimam meritò esse censeas naturæ animabili & aëriæ: ita vt ipsa innatabunda existere terrā faciat per quasdam saxosas eminentias, quas habitabiles vocamus: post quam protinus in imis mundi partibus & summersis, atq; in medio maximè mūdi, vniuersa iam terra stabiliter defixa cōpressáque ita constitit, vt immota permaneat atque illabefactabilis. Atq; hæc est mundi vniuersitas, quam infernā appellamus. Quinque igitur hæc elementa in regionibus totidem globose incubantia, mundum ipsum ita totum coagmentarunt, minor vt deinceps atq; minor regio à maiore cohibeatur: terra (verbi gratia) vt ab aquæ globo, aqua ab aëris, hic ab ignis, ab ætheris deniq; globo ignis coerceatur: cùm interim supremā regionem, Deorū fecerint domiciliū: infimā, animaliū in diem victitantium. Huius porrò id quod liquore constat, flumina & scaturigines & maria vocare consueuimus: quod aridum est, terram & continentes insulásque nominamus. Iam insularum nonnullæ grandes sunt, veluti hæc cuncta habitabilis à nobis iam dicta est, aliæque quas ingentia maria vndis ambiunt circumfluis: aliæ minores, nobis notæ, & intestinæ. Quarum rursus quædam memorabiles, vt Sicilia, Sardinia, Cyrnus, Creta, Eubœa, Cyprus, & Lesbos: quædam longè exiliores, tum Cyclades, tum Sporades, tum aliæ aliis nominibus nuncupatæ. Porrò autem pelagus quod extra orbem nobis habitatū fusum est, & Athlanticum dicitur, & Oceanus: à quo ipsi circumluimur: qui in faucibus ipse angustis, quæ vergunt ad Occidentem, veluti via patefacta, qua parte Herculis columnæ vocitatæ sunt: eliso fluxu irrumpens, mare interius efficit: ferme vt dicere eum possis in portum se recipere. Sensim deinde amplior infunditur: sinus interea ingentes complectens inter se contingentes: angustis etiam ceruicibus in fauces sese comprimens, vicissimque latius expatians. Ac primùm quidem insinuari dicitur dextrorsus ab Herculis columnis intro nauigantibus, circa vtramque Syrtim: alteram earum magnam, paruam alteram vocant. At verò in alteram partē non iam itidem sinuosus inundans, efficit tria maria, Sardoum, Gallicum, & Hadriā. A quibus continuò Siculū sequitur, porrectum in obliquum: quod & ipsum excipitur à Cretico. Cretico coniuncta

sunt parte altera Aegyptium, Pamphyliū, Syrium: altera Aegeum & Myrtoum. At Pontus velut antedictis obiectus, atque ex aduerso protensus, multis partibus constat. Pars eius in intima penetrans, Maeotis appellatur. Quae autem ad Hellespontum vergit, in fauces contracta est, quā Propontidem vocant. Rursus ab ortu Solis in orbem terrae exundans Oceanus infert sese velut in medium procedens, Indico sinu Persicóque perfosso finitimum mare rubrū intercipiens. Ad alterum autem cornu simul atque oblonga ceruice angustáq; penetrauit, rursus amplificatus, Hyrcaniae fines Caspiaeque amplectitur. Mare verò quod super Hyrcaniam est, vastum illum obtinet locum qui est super Meotin paludem. Tum autē qua parte Scythas Celtásque complectitur, sensim astringit orbem terrarum adusque sinum Gallicum, supradictásque columnas: extra quas Oceanus terram fluctibus suis oberrat. Quo ipso in mari insulae duae sitae sunt quammaximae, quas Britannicas appellat, Albion & Ierna: iis etiam maiores, quas cōmemorauimus supra Celtas iacentes. Queis tamen ipsis magnitudine nec Taprobane cedit, nec ea cui Phebol nomen est. Illa super Indos posita situ ad terrarum orbem inflexo: haec ad Arabicum sinum. Sunt etiā non paucae sed exiguae, circa Britannicas & Iberiā, quae quasi corona cingunt hunc orbem, hominū domicilium, quem superius insulā esse disseruimus. Huius orbis latitudo quā cōtinēs est amplissima, paulo minus quadraginta millia stadiorum patet: vt quidem perhibuerunt authores rectae & exquisitae geographiae: longitudo ad septuaginta millia. Diuitur porro in Europam, Asiam, & Aphricam. Europa his finibus circunscribitur, Herculis cippis, Ponti recessu, Hyrcano mari: secundum quam angustiae Isthmi similes ad Pontū vsque pertinet. Nonnulli tamen ab illo Isthmo Tanain fluuium Europae terminum esse dixerunt. Asia est quicquid terrae situ est ab Isthmo iam dicto, à Ponto Hyrcanóque mari, ad Isthmum vsque alterum qui Arabicum sinum interiacet & mare interius, illum quidem cohibitum ab eo mari, & ab Oceano, qui eum complectitur ambitu. Sunt qui fines Asiae statuant spaciū quod à Tanai protēditur ad Nili vsq; ostia. Aphrica ab Arabico Isthmo ad colūnas Herculis porrecta est: vel vt alij censuerūt, ab Nilo. Nam Aegypti quicquid Nili ostiis septū est, alij Aphricae, alij attribuunt Asiae. Insulásq; tribus terrae

partibus

partibus adiacentes, scriptorum partim vt exemptiles ab orbe terrarum recensuere: partim vt cōtributas ijs partibus, quibus earum quæq; vicinitate coniuncta est. Proinde terræ marisque naturam ac situm huiuscemodi prodenda censuimus: quem habitatum orbē appellare consueuimus. Quas res autem tum in eo orbe, tum circa eum existere contingit, quibus ille rebus quodammodo afficiatur: earum ipsarum rerum, vt quæque maximè commemorandæ videbuntur, dicere porrò aggrediamur, summam quandam colligentes eorum quæ sunt necessaria. Duas igitur exhalationes ab eo sursum ferri nouimus in aëra nobis impendentem: tenues illas quidem omnino, nec nobis conspicuas: nisi si quid est huiuscemodi ad tractus Orientales, & præterea quæ ex amnibus & locis irriguis sublimia ferri videntur. Earum autem exhalationum altera sicca est, in fumumque conformata, è terra manans: altera humida, rosidæ expirationis plena, ab humida natura exhalata. Ex hac nebulæ, rores, & gelu omne genus, nubes, pluuiæ, niues & grandines oriuntur. A sicca autem illa, venti & flatuum differentiæ exoriuntur, tonitrúsque & fulgura, turbines & fulmina, aliaque his cognata. Nebula est expiratio quædam rosida, aquæ nequaquam genitrix: vt aëre crassior ipsa, sic nube rarior. Gignitur vel ex nubis primordiis rarescentibus: vel ex reliquiis nubis. Huius aduersaria vt est, ita esse dicitur serenitas: nihil aliud ipsa existens, quā aër nubibus nebuláque vacuus. Ros est humidum quid è serenitate concretum, minutímq; delabens. Glaties est aqua conferta à serenitate compactilis. Pruina ros, est cōcretus. drosopachne composito nomine dicta est, ros semiconcretus, quasi ros pruinosus. Nubes est crassamentum exhalationum conuolutum, vim habens aquæ gignendæ. Imber fit expressione nubis magnopere addensatæ: tot habens differentias, quotuplex est nubis compressio: quippe quæ remissa si fuerit, molles stirias dispergat: sin vehemens, pleniores. Hócque appellamus pluuiam, imbris contorta stillicidia, cùm maiuscula ipsa, tum verò iugi tenore casitantia. At verò nix gignitur densitate nubium friatilis: quæ simul ac in aquam verti cœptæ sunt, in minuta contunduntur, cum eo, vt illa contusio speciem spumæ, exactúmque candorem: humoris autem qui inest, concretio, quique nondum fusus est, nec rarefactus, rigorē efficiat. Hæc impetu &

Vaporis species sunt nubes cum pluvie, rores et nebula, ... pruina, grando, pruina, gelu

Duas igitur

Quæ in aere generantur sunt duplicia alia sicca, alia humida ... materia humida est vapor ... materia vero sicca peculiari nomine dicitur exhalatio ...

Earum autem

Proponit in genere utrasque meteororum tractationes ...

Nebula

Quod primum meteororum ... est nebula ...

Ros

Si sint tenuissimi quidam humores in aere non desinit esse serenitas ...

Glaties

Glaties facile generatur ...

Pruina

Propter frigus matutinum ... ipsa est pruina ...

Nubes

Ex compressione nubis generantur imber, pluvia, nix, grando ...

At vero nix

Qua nix cadit lentius et rarius ... Causa albedinis est contusio in partes minutissimas ...

Quo genere

Grandinis generatio eadem fere quæ nivis ...

confertim decidens, Niphetos appellatur. Quo genere volutim contorto, libramentúmque ex compressu capiente ad celeriorem lapsum, fit quæ grando vocatur: cùm interea pro fragmentorum magnitudine quæ abrumpuntur, tum corpuscula maiora grandinis, tum delapsus violentiores fiunt. Atque hæc quæ hactenus dicta sunt, naturæ vi ab humida expiratione euenire comparatum est. A sicca verò tum vẽtus oriri solet, cùm à frigore, ita vt fluat, illa truditur: nihil vt aliud ventus sit, nisi aër multus fluctuans & coactus, qui etiã spiritus appellatur: quum alioqui spiritus appelletur substantia animata, & genitalis in stirpibus atq; in animãtibus existens, per omniáq; pertinens: de qua nũc differere nihil necesse fuit. Flatus verò qui in aëre spirant, vẽtos: auras, expirationes dicimus quæ ex humore prodeũt. Venti qui è terra vliginosa & humefacta prodeunt, Apogæi, quasi terra oriundi; qui è sinibus prosiliũt, Encolpiæ, quasi sinuales vocãtur inter quos ipsos, eósq; qui è fluminibus erumpunt, ex aquísq; stagnãtibus, intercedit nonnihil proportionis. Ecnephiæ appellantur, qui in fractura nubis, resoluendáque eius crassitudine, colliduntur inter se, quasi quidam nubigenæ. Exhydriæ quasi aquatores dicuntur, qui cum pluuiis aquis grassantur impetu & confertim effusis. Et ij quidem qui ab Oriente iugi tenore perflant, Euri & Vulturni: qui ab Vrsa, Boreæ & Aquilones vocantur. Zephyri & Fauonij, qui ab occasu: qui à meridie, Noti dicuntur & Austri. Vulturnorum porrò is Cæcias dictus est, qui nascitur ad ortum solstitialem: Subsolanus ad æquinoctialem: ad brmalem Vulturnus. At eorum qui ex obuersa parte prodeunt, quos Fauonios vocamus, Argestes & Corus ab occasu solstitiali: qui etiã Olympias ab aliquibus dictus est, & ab aliis Iapyx. Fauonius ab æquinoctiali, Africus ab hyberno oritur. At verò Aquilonum is qui Cæciæ coniunctus est, peculiariter appellatur Aquilo. Qui autem hunc à vertice statim excipit per Meridianum spirans, Septentrio dicitur. Trascias deinceps à Coro spirat: quem nonnulli Cæciam appellauerunt. Rursus ex Austris is qui à vertice nobis condito sese infert ex aduerso Septentrionis, Auster nominis prærogatiua dicitur. Qui inter hunc & Vulturnum est, Euronotus est vocitatus, quasi dicas Vulturnauster. At qui spirat altrinsecus inter Aphricum & Austrum,

Origo grandinis

Definitio venti

hunc

hunc alij Libonotum, quasi Africaustrum, alij Libophœnicem vocant. Ventorum porro quidam flatus rectos, quidam reflexos habent. Rectos habent ij qui lineis rectis semper grassari solent: reflexos & refractos, vt is quem Cæciam nuncupant. Rursus quidam hyeme pollent, vt Austri: quidam æstate, vt Etesiæ qui dicuntur, id est anniuersarij, cinnum quendam conficientes Septẽtrionum atque Subsolanorum. Ornithiæ, quasi Auiarij, venti quidam dicti sunt ex Aquilonio genere, verno tempore inualescentes. Cæterùm è genere violentiorum flatuum, Catægis nomen est flatus ingruentis supernè, repentéque euerberantis. Thyella flatus est præualens, qui repentè prosilit. Lælaps & Strobilus nuncupatur, qui infernè sursum versus repentè conuoluitur. Anaphysema quasi efflatus terræ, dicitur ventus sublimem sese rapiens: cùm aut è specu altius depresso flatus emicuerit, aut è terra in hiatum discedente: qui Turbo terrestris est tum, cùm multus ac contortus ferri cœptus est. Flatus verò in nube implicitus & crassa & humida, continuatum nubis spissamentum violenta eruptione perfringens, mugitũ edere cũ ingenti fragore solet, qui Tonitru dicitur, modo haud absimili spiritus vehementer in aqua impulsi. Fulgetra est spiritus ignitus & coruscãs, dum nubes dirumpitur, quæ tonitru antecedere solet: cùm tamen post ipsum fiat. Siquidem quod oculis percipitur, ei quod auribus obiectum est, anteuertere natura comparatum est: quippe illo è longinquo aspectabili: hoc tum demum exaudibili, quum auribus appulsum sit: præsertim quando alterum omnium naturarum celeritate maxima præditũ est, ignita scilicet natura, alterum minus volucre, quòd est naturæ spirabilis & aëreæ, non antequam aures pepulerit, ad auditum peruenit. At verò quod fulserit, si ad terrã vsq; cursim illisum sit, Fulmen vocatur: Sin semiustum quidem, sed vniuersum tamen violentúmque incubuerit, Prester, hoc est accensus turbo, dicitur. Quòd si prorsus ignis nihil interim cõceperit, Typhõ vocatur: qui est vortex procellosus & euerberans. Horum quicquid in terram impetu decubuerit, Sceptos, id est Fulmen, nominatur: qui Psolois dicitur, cùm fuliginem contraxerit: Arges, si raptim emicuerit: Elicias, si lineari specie conformatus est. Scepti dicuntur quæcunque fulmina, in quidauis illisa sint. Ad summam, eorum quæ in aëre

apparent alia ſpecie tenus exiſtunt: alia etiam habent naturæ ſubſiſtentiam. Speciem tantùm exhibent arcus cæleſtes, & Virgulæ aliaq; huiuſcemodi. Subſtantia etiã apparent fulgores cæleſtes, & quos emicates vocamus: & crinitæ ſtellæ, & ijs ſimilia. Arcus eſt ſpecies ſegmenti ſolaris vel lunaris edita in nube humida & caua & perpetua: quã velut in ſpeculo intuemur, imagine relata in ſpeciẽ circularis ambitus. Virga eſt arcus cæleſtis exhibitio in directũ conformata. Area eſt edita imago ſidereæ claritatis vndique illuſtrata, hactenus ab arcu differens, quod ille è regione Solis ac Lunæ viſendum ſe exhibet, quum area ſidus totum ambitu cingere orbiculari ſoleat. Fulgor eſt ignis collectio qui in aëre exarſit: per cælum ille quidem aut iaculari ſpecie tranſmeans, aut vno loco fixus. At eiaculatio, ignis eſt enatus attritu in aëre, pernici motu inuehens, ob eámque pernicitatem oblongam formam ſimulans. Fulgor fixus eſt extenſio longè porrecta, & loco permanens, & tanquam profluuium ſideris. Quòd ſi in alteram partem dilatetur, Crinita ſtella vocatur. Sæpenumero autem euenit vt fulgores tempore multo maneant: ſæpè vt confeſtim extinguantur. Complures item & aliæ rerum formæ cernũtur in cælo apparentiũ: vt quæ Faces, quæ Trabeculæ, quæ Dolia, quæ Scrobes nũcupãtur: omnia ab earũ rerum ſimilitudine appellata, vnde nomina mutuata ſunt. Eáque partim in occidua mũdi parte, partim in Oriente cernuntur: partim etiam ambiguo in vtraq; partem editu: rarò vel Septemtrionali, vel Auſtrino. Ceterũ omnia incerta. Quippe nihil huiuſcemodi hactenus proditum eſt memoriæ ita fuiſſe conſtabilitum rato ſitu & conſtituto, vt ſemper conſpicuum fuerit. Atque huiuſcemodi ſunt quæ in natura animabili aëriáq; fiunt. Iam verò Terra continet etiam ipſa in ſe, vt aquæ, ita ſpiritus igníſque ſcaturigines, quarum quædam ſub terra latent, oculis humanis ſubductæ: multæ ſpiracula habẽt emiſſariáq; vaporis: vt Lipara, vt Aethna, vt Aeoliæ inſulæ, quæ quidem ſæpe & ipſæ fluminum more fluũt, ignitáſque ferri glebas euomunt. Nonnullæ verò huiuſmodi ſcatebræ ſecundum fontes ſitæ, aquas inde manantes calefaciunt, aliquæ inde vt tepentes, efferuefactæ aliæ, quædam modicè temperatæ vt emittãtur. Multis etiam in locis Orbis, exitus ſpirituum pari ratione patefacti ſunt. Quorum partim fanatico furore afficiunt homi-

hominis propius accedenteis: partim tabifica vi absumunt: partim fatidicos efficiunt, vt Delphici & Lebadici: sunt & qui prorsus enecent, vt in Phrygia. Frequenter fit etiam vt congenitus spiritus in terra conditus, cùm aberrans insinuârit in abstrusos quosdã eius atque cæcos meatus, quasi sedibus suis erumpens, multis in locis vibrantem motum cieat. Est etiam, nec rarò, cùm flatus aduena, introrsus in terræ caua irrumpens, deinde exitu omni exclusus, intus sese versando, ingenti vi terram quatiat, nequicquam exitum inde queritans: ex quo fit naturæ facinus, quod vocamus Terræmotum. Terræmotuum autem ij qui ad angulos acutos in obliquum quatiunt, Epiclintæ appellantur, quasi in transuersum se agẽtes. Sursum verò deorsũmq; ad angulos rectos iactãtes, Brastæ vocantur, à similitudine aquæ efferuescentis. At qui labes terræ relinquũt in caua subsidentis, ab hyatu Chasmatiæ nominati sunt. Quę hiatum ij qui vi eruptione facta patefaciunt, Rhectæ, id est effractores, dicti sunt. Iam horũ aliqui flatum secum erupturũ rapiunt: alij saxa: alij cœnum. Sunt qui fontium scatebras edidere, quæ antea non erant. Ostas, id est trusores, vocant, qui vno obnixu subuertunt quod impulerunt. Sunt etiam qui quassabũdi, atq; vtroq; declinantes vibrantésq;, quod mouerint semper erigunt: ob id Palmatiæ, hoc est vibratores, dicti: efficiũtq; terræmotũ tremoris non dissimilem. Appellantur etiam Mycetiæ, terræmotus qui cum mugitu quatiunt: indito ob id nomine: quanquam sæpe terræ mugitus absque terræmotu contigerit: id quod assolet, quum spiritus impar quatiendæ terræ fuerit, intúsq; cohibitus ac cõuolutus arietarit impetu vehementi. Adde quòd flatus qui terram subierint, corroboratiores sunt à liquoribus terrenis qui intus conditi sunt. Proportione his respondent ea quæ in mari eueniunt. Nam & hiatus fiunt maris, & recessus: vndarúmque excursiones, interdum reciprocantes, interdum eluuie retro non recurrente. id quod proditum est circa Buram Helicémque contigisse. Sæpenumero etiam in mari euaporationes ignis existunt, fontes excaturiunt, ostia fluuiorũ aperiuntur, arbores enascuntur, fluxiones & vortices existunt, instar eorum habentes quæ à flatibus designari dictum est non in medio mari modò, sed etiã in euripis & in fretis. Aiunt etiam multos æstus vndarúmq; sublationes statis quibusdã

temporibus cum Luna circumagi. Atque vt in vniuersum dicam, cùm elementa in aëre, in terra, & in mari, commoda inter se temperatura mixta sint, nimirum affectionũ quoque similitudines ijsdem constant in ipsis: in singulis illæ quidem naturis ortus alternãtes & interitus, vniuersitatem verò asseruãtes generationis immunem atq; corruptionis. Tametsi extiterunt qui sese admirari addubitabundi dicerent, quî fieri tandem posset, si è principiis contrariis mũdus constitit, siccis dico & humidis, frigidis & calidis, vt iamdiu non dissolutus fuerit atq; interierit. Perinde quasi mirari quisquam debeat, quonã pacto ciuitas incolumis perduret, quæ è gentibus contrariis composita sit, egenis, inquam & diuitibus, iuuenibus & senio confectis, infirmis & valentibus, prauis atque innocentibus. Ignorantia est ista vtique hominum, hóc esse in concordia ciuili non videntium longè admirabilißimũ, quòd ex multis ipsa vnum efficit affectum, & è dißimilibus similẽ: omnis illa quidem naturæ susceptrix & fortunæ. Atque haud scio an etiam contrariorum appetens sit natura: ex eisque consona, non item è similibus conficiat. Sic certè ipsa marem cum fœmina coiunxit, non etiam cum suo horum vtrũque sexu. Quin primam etiam concordiam per contraria, non per similia deuinxit. Adde quòd ars naturæ æmulatrix hoc idem facit. Siquidem pictura, alborum nigrorúmque colorum, luteorúmque & rubrorum naturas inter se attemperans, effigies rerum efficit consonas exemplaribus. Musica acutis & grauibus sonis, longísque & breuibus vna permixtis in diuersis vocibus, vnum ex illis concentum absolutum reddidit. Grammatica ex elementis vocalibus & mutis inuenta temperata, artem omnem literaturæ ex illis compositam reliquit. Hócque nimirum illud est, quod apud Heraclitum legitur, Scotinum ab obscuritate cognominatum. Crispa (Inquit) & minime crispa vna vinxeris, consentiens & dissentiens, consonans & dissonans: vnum etiam ex omnibus, omniáque ex vno. Itaque vniuersorum coagmentationem, cæli inquam & terræ, & vniuersi mundi, cinno quodã principiorum summè contrariorum commodè attemperato, natura ipsa digeßit vna eademque concinna cohærentia: quippe siccum humido, calidum frigido, graui leue mixtũ, & rectum orbiculari. Terrã etiam omnem, omne mare, ætherem, Solem, Lunam, & postremò totum

tum

tum cælum, vis vna per omnia pertinens, certo ordine descripsit, concinneq; digessit: è diuersis ipsa naturis atq; impermixtis, aëre, terra, igne, & aqua, mundum architectata. Quumque eum etiam globosa superficie comprehendisset: naturas quammaxime contrarias, veluti edicta concordia & imperata, adstrinxit ad cōsensum mutuúmque commercium: cuiusmodi rerum molitione vniuersitati ipsi salutem machinata est. Huius autem rei causa est concordia elementorum. Cōcordiæ porrò causa est æquabilitas, & quòd alterum altero non plus pollet. ad æquilibrium enim adæquant grauia cum leuibus, calida cum ijs quæ ipsis opposita sunt: natura vtiq; nos docente in maioribus, æqualitatem tutricem esse concordiæ & seruatricem, concordiam autem mundi esse salutem, rerum omniū parentis, ac longè omnibus præstantis pulchritudine. Nam quæ tādem natura præstabilior ipso? Quā enim dixeris cunque, eius vtiq; ipsius mundi pars erit. Nam quicquid pulchritudine præditū est, id quasi gentile mundi, habet cum eo nominis societatē. adeò quod rectè atque ordine constitutum est, id à mundi nomine cōcinnè digestum græco sermone, consentaneáque partium compositione speciosum esse significatur. Ecquidnam est autem singularum partiū, quod cū eo æquiparari possit ordine quo cælestis motus temperatus est & constitutus? Sole vtiq; & Luna, reliquis item sideribus intra spatia se mouentibus exquisitissimè emodulata à seculo in seculum alterum. Agê ecquæ tandem vices tam ratæ esse possunt, quàm est exactè comparatus à natura tempestatum anni tenor in orbem redeuntium? omnium ille quidem rerum fœcunditate præditus: æstates deinceps hyemésque referens temporibus destinatis: simul dies & noctes in offensis vicibus alternantes: è quibus menses annúsque conficitur. Ac magnitudine quidem ambitum longè summum complexus, motu pernicissimo circumagitur: claritate syncerissima præditus, vi etiam potentiaq; fretus exorte vt senij, sic interitus. Hic omnium animantium naturas, tum aquatilium, tum pedestrium, tum etiam in elemento spirabili victitantium segregat: iisque spatia vitæ suis admetitur motibus. Ex hoc animam ducunt omnia: ab hoc animam habent animantia: ex hoc denique miracula rerum nouarum existunt, quæ statis temporibus efficiuntur. Vis ventorū omniuaga in se ipsa conflictatur: fulmina è cælo

cadunt: pluuiæ procellosæ atque stupendæ subitos fragores edunt. Vnde fit vt & vi humoris expreßa, & vi ignea difflata constituatur vniuersi concordia. Iam verò terra omni genere vestita stirpium fruticantium, riguísque exuberans largè erumpentibus, trita vestigiis animatium quæ in ea paßim circunferuntur: omnia tempestiuè proferens ex sese & vegetans, hospitalíque sinu excipiens, cùm innumeras ipsa rerum formas perferat, ab eísque multipliciter afficiatur: nihilo secius tamen naturam asseruat indomitam senectute, quamlibet ipsa motibus contremefacta, vndis superfluentibus proluta, incendiis denique inflammata, modò hac, modò illa parte sui. Quinetiam illa ipsa omnia censeri meritò possint incolumitatis eius causa commodè euenire, salutémque illi sempiternam præstare. Siquidem ea motu quassata, continuò prosiliũt venti qui introrsus insinuarant: vtique spiraculis terrarum discessibus patefactis, vt superius dictum est. Imbribus etiam tum expurgatur, cùm omnia pestifera in ea abluuntur. Ad synceriorémque constitutionem super subtérque tum reducitur, quum auris perspiratur. Et conflagrationes quidem quod cõcretius est terræ, concoquunt: congelationes item quod inflammatum est, id attemperant ipsæ atque remittunt. Ac singularum quidem rerum aliæ oriuntur, aliæ vegetantur, & aliæ occidunt: cùm interim ortus compescant grassanteis interitus, rursúsque interitus rerum leuent ortus exuberanteis. Vnica verò ex omnibus conflata incolumitas permanet ipsa in æuum: cùm inter se rebus ex aduerso obsistentibus, & cedentibus vicißim atque præualentibus, vniuersitas conseruetur in sempiternum, noxam nullam contrahens. Restat vt summatim de causa differamus, quæ cunctarum ipsa rerum vim habet tutricem & continentem: quemadmodum cætera perstrinximus. Flagitij enim instar eßet, cùm de mundo dicere instituerim, tractatu si minus exquisito fortasse, at certè qui sat esse poßit ad formulam doctrinæ craßiorem, intactam præcipuam mũdi partem principémque præterire. Vetus igitur sermo est, à maioribúsque proditus inter omnes homines, vniuersa tum ex Deo, tum per Deum constituta fuisse atq; coagmentata: nullámque naturam satis instructam ad salutem esse posse, quæ citra Dei præsidium suæ ipsa demum tutelæ permissa sit. Quocirca veterum nonnulli

eò vsq; prouecti sunt, vt hæc omnia dictitarēt Deorum esse plena: hauririq; eorū spectra ab hominibus oculis & auribus, reliquisq; sensibus: sententiæ illi quidē fundamenta iacientes diuinæ fortasse potentiæ, nō item diuinæ naturæ congruentis. Etenim cūctorū quæ rerum natura complectitur, cùm seruator est Deus: tum verò quæcunq; in hoc mundo quoquo modo perficiuntur, eorum omnium idē genitor est: non sic tamen, ipse vt opificis in morem, animalisque lassitudinem sentientis, labore affici possit: vt qui ea facultate vtatur, quæ nulli cedat difficultati. cuius ipse vi facultatis omnia in potestate continet: nec minus etiam quæ longius ab ipso videntur esse summota. summam igitur & primā sedem mundi sortitus, ea de causa Hypatus, quasi supremus appellatus est: & (vt inquit Poeta) in summo culmine vniuersi cæli suum habet ipse domicilium situm & collocatum. Maximè verò vim eius sentit, numinéque eius ante omnia fruitur id corpus, quod proxime eum situm est: tum quod secundū ab hoc situm habet: & vnumquodq; deinceps, prout situum ordo ad nostrum vsque locum natura constitutus est. Quo fit vt & terra & terrena omnia, quàm longißimè ab diuinitatis adminiculatione abscedūt, tam infirmitate summa sint ipsa, concinnitatisq; sibi consentaneæ maximè expertia: atque ideo multo tumultu exagitata. Atqui cùm ita sit numen diuinum natura sua comparatum, quoquò vt versus permeet: nimirum ea in quibus ipsi versamur, ac nobis superiora, pro eo quantus est accessus ad Deum, vel abscessus ab eo, eius opitulationem quoque sentiunt. Proinde id præstabilius esse censemus, Deóque tum decentius, tum magis consentaneum, ita de eo opinari, vt dicamus, potestatem illam in cælo sedes suas habentem, incolumitatis causam rebus vniuersis præstare, ijs quoque quæ longius ab ea remota sunt: nec illis assentiri, qui eam ipsam potestatem per omnia pertendentem, & ventitantem ad ea quoq; quæ nec adire ipsam honestum est, nec dictu speciosum, sua illic opera efficere contendunt, résque terrenas administrare. Atqui ne ex hominū quidē principum dignitate esse dixeris, cuilibet operi incumbere: vt (verbi gratia) exercitus ducis, aut vrbis præfecti, atque etiam domus primarij dispensatoris, si fasciculum sarcinarium componere, aut

viliorem aliquam operam obire vsu venerit vt necesse sit, cuiusmodi munere, magni Regis tempore, ne quoduis quidem mancipium eius facilè obiuisset. Quippe (vt proditur) visenda quædam species Cambysis, Xerxis, & Darij regnantium, in exquisitum maiestatis fastigium exornata erat, compositáque magnificè, omnibúsque numeris venerationis augusta. Et quidem (vt fama est) Susis ipse aut Ecbatanis sedibus collocatis, procul hominum conspectu regiam sanè admirandam obtinebat, ambitu septam auro, electro, eboréque fulgenti: cui vestibula multa erant atriáque continentia: multæ verò ianuæ, multorum stadiorum interstitiis ita dimensæ inter se atque diremptæ, vt aditus æneis foribus murísque magnis obstructi atque muniti essent. Tum autem viri principes & lectissimi in stationes digesti erant atque decuriati rectè atque ordine: pars munere stipantium regem ipsum fungentes, eíque famulantium: pars custodes circa septa regiæ appositi, (ianitores emissariósque appellabant) cùm interim Rex ipse, qui idem Dominus Deúsque vocitabatur, omnia & videret & audiret. Ab his item erant alij vectigalium quæstores obuentionúmque constituti: alij duces tum bellici, tum venatores: alij coactores munerarij: alij denique munerum reliquorum curatores, prout vsus ratióque administrandarum rerum ferebat. Tum autem vniuersum Asiæ imperium, Hellesponto quidem ab occidentis partibus terminatum: India autem ab Orientis, regunt pro potestate Prætores, Præfecti, & Reguli, serui regis ipsius qui magnus appellatur. Cursores etiam, exploratorésque, statores, & custodes stationarij, & denique specularij excubitores. Quorum erat ipsorum is apparatus, ea descriptæ collocationis ratio: tam rato ordine vices munerum constitutæ: & præsertim eorum qui ignes edere prænuncios, & tollere e speculis soliti sunt, deinceps in aliam illi quidem ex alia dantes accipientésque signum in orbem: abusque finibus imperij adusque Susa & Ecbatana, quicquid rerum nouarum quisquam in Asia moliretur aut inceptaret, Rex vt ipse vno die resciseeret. Atqui statuere nos oportet, magni ipsius Regis fastigium, præut quidem est Dei eminentia, qui pro potestate Mundum tanquam prouinciam obtinet, tam esse infimum, quàm esset summum hoc ipsum Regis fastigium,

si

si cum animate quodam vilißimo atque infirmißimo componeretur. Quapropter si è dignitate regis haudquaquam esset, Xerxem functione propria administrare omnia & absoluere quæcunq; facta cuperet, ne ipsum quidem operibus faciendis instātem, curatoris operum officio perfungi: longè id nimirum minus Deo conuenit. Quare augustius id decentiúsque existimandum est, Deum summo in loco ita esse collocatum, numinis vt tamen eius vis per vniuersum mundum pertinens, tum Solem Lunámque moueat, tum cælū omne circumagat: simúlq; causam præbeat eorū quæ in terra sunt, salutis atque incolumitatis. Neq; verò illi ipsi itidem vt principibus mortalium, opus est aut artificiosa molitione, aut alieno ministerio: quandoq; propria infirmitate præditi, operarum decurias rebus conficiendis, & numerosas manus adhibent. Illud autem diuinitati maximè consentaneum, vt formas rerum omnium citra difficultatem simplicique motu absoluat: non secus atque illi machinatores solent, qui instrumento vno demittendo multos & varios effectus edūt: aut vt illi præstigiatores faciunt, quos Neurospastas ob id appellant, quòd imagunculas animatas esse fidiculis ductitādis ementiuntur: qui cùm funiculum ipsi aut neruum adduxerūt, cieri ceruicem & manum quasi animantis simulachri, humerúmque itidem & oculum faciunt, interdum etiam omnia membra: idq; quadā cum venustate atq; æquabilitate motus. Hoc igitur modo natura diuina ab vno eodémq; simplici motu primò vim suam immittit in ea quæ sunt primò cōtinentia, ab illísq; subinde in ea quæ longius atque longius absunt, quoad permeauerit per vniuersa. Quippe alterum ab altero motum, rursus ipsum quoque aliud mouet cum mundo: quum vnumquodque interim agat conuenienter constitutioni suæ, nec tamen eadem sit via omnibus, sed diuersa, nonnullis etiam contraria: tametsi primus illis velut ad concentum atque æquabilitatem auspicatus, natura sit comparatus ad vnum motum: similiter atque si quis ex eodem vase simul iaciat globum, tesseram, turbinem, & columellam: nempe vnumquodque eorum accommodatè suæ formæ mouebitur. Aut si quis animal vnum aquatile, aliúdque terrestre, & aliud volucre, è sinu suo emittat. planum est enim quòd natatile eò prosiliēs

*enatauerit, vbi ei commodum est victitare: terrestre ad suas sedes,
pascuáque sua erepserit: at aërium è terra sublimè raptum euola-
uerit: vna vtique eadémque prima causa propriam eorum vni-
cuique aptitudinem reddente. Eadémque ratio est in mundo. Si-
quidem ab vna cæli vniuersi conuersione, quæ die noctúque fi-
nitur, aliæ atque aliæ permeationes fiunt. Quúmque vno omnia
coërceantur globo, pars tamen celerius, pars mouetur tardius: ni-
mirum interuallorum longitudine & singulorū opificio eam dif-
ferentiam efficiente. Et Luna quidem mense suum peragit orbem,
augescens vicißim, imminutáque & tabescens. Sol anni spatio
suum orbem metitur, & qui eum æquant cursu Lucifer & Mer-
curius. Pyrois spacio altero tanto maiore. Iouis stella spacio Py-
roëntis sexcuplici. Vltima, Saturni quæ dicitur, tempore sesqui-
plo maiore, quàm quantum est id quo circumagitur illa quæ infra
ipsam est proximè. Qui verò ex omnibus concentus existit conso-
nantibus in cælo, chorúmque conficientibus: vt ex vno ille qui-
dem oritur, ita in vnum desinit. Vniuersúmque ipsum commodius
Cosmon nominaueris, id est compagem rerum compositam, concin-
nóque ordine digestam: quàm acosmiam, id est congeriem confu-
sam & inconditam. Quemadmodum porrò fit in choro, vt auspi-
canti præsuli aut præcentori accinat omnis chorus è viris interdū
fœminísque compositus, qui diuersis ipsi vocibus, grauibus scili-
cet & acutis, concentum attemperant: eandem ipsi rationem sta-
tuimus & in Deo, qui vniuersum mundum moderatur & re-
git. Et sidera enim semper, & vniuersum ipsum cælum eos
ad numeros mouentur, quos Deus sursum quasi auspicando præ-
cinendóque emodulatur: quem à similitudine sanè congrua Cory-
phæum mundi rectè appellaueris, quasi præsultorem ipsum, hu-
iúsque chori magistrum. Geminis autem itineribus Sol ingredi-
tur, lumine suo cuncta quoquouersus collustrans: diem noctém-
que altero itinere disterminans, ortu suo scilicet, & occasu:
altero quatuor anni tempora secum ductitans, vltro citróque per
cælum perreptando, nunc Aquilonius ipse, nunc Austrinus. Quid
dicam pluuias tempestiuè existentes, ventos & rores, omneísque
permotiones quæ in aëre eueniunt à principe rerum causa atque
pri-*

primordiali? Adde fluminum lapsus, maris æstus intumescentis, enascentium arborum incrementa, frugum maturitates, fœturas animalium: denique vegetationes rerum omnium adolescẽtium primùm, deinde tabescentium, eodem accedentibus causis (vt dictum est) à constitutionibus singulis rerum atque opificiis. Itaque ille omnium princeps paréns que, animi tantùm sensu spectabilis, simul ac signum naturis dedit inter cælum terrámque vehentibus: earum vnaquæque in orbibus suis iugi motu cietur, atque intra suos limites, alternis condita atque apparens: sexcentas illa formas eodem à principio exhibens, vicissimque subducẽs. Quod verò in hisce rebus agitur, magnopere simile est ijs quæ belli tempore inter homines factitantur. Nanque statim vt classicum exaudiri in exercitu cœptum est: alios ipse videas scuta sibi aptantes: loricam alios induentes: alios ocreas vel galeam sumere, vel balteo se cingere festinanteis. Rursus videas qui frænatos equos admittant: alios qui currus conscendant: qui denique tesseram per explicatam aciem prodant. Tum manipuli ductor, ad manipulum: Centurio excurrit ad centuriam. Postremò equites ad cornu: velites ad stationem quisque suam festinant: cùm interim sub vno ductore omnia moueantur: qui imperia & ipse significanda accepit ab eo apud quem summa est imperij. Eodem nos & ipsos modo censere conuenit de vniuerso. Quum enim ab vna vi impultrice cieantur omnia: fit vtique quod cuique commodum est & conueniens. Nec verò si ea vis ipsa nec cerni ab hominibus, nec apparere potest: quoquo pacto id obstat, aut illi ad ea quæ diximus agenda, aut nobis ad fidem hisce rebus accommodãdam. Nam & anima ipsa qua viuimus, qua vrbes, qua domos habitamus: cùm haudquaquam sub aspectum nostrum sita sit, operibus tamen ipsis videtur: omnísque vitæ cultus nitórque vt ab ea inuentus est & descriptus, ita ex ea tenorem suum seruat: Terræ cultura & consitio, artium excogitationes, vsus legum, Reipub. rectè atque ordine constitutæ ratio, administrationes ciuiles, bellum extra fines patriæ, & rursus pax in ea. Proinde hæc etiam de Deo sentienda nobis sunt: illo quidem, si vim spectes, valentissimo: si decorem, formosissimo: si vitam, immortali: denique si vir-

tutem, præstantißimo. Quapropter cùm sit inconspicabilis naturæ omni interituræ: ipsis nihilo secius ipse cernitur ab operibus. Atq; ea quidem quæ in aëre fiunt quoquo modo affecto, quæ in terra, quæ in aqua, ea certè Dei opera esse meritò dixerimus: Dei, inquam opera, cum imperio summo Mundum ac pro potestate obtinētis. Ex quo Deo, vt inquit Empedocles physicus,

,, Omnia quotquot erunt, quot sunt præsentia, quótque
,, Orta fuere antehac, stirpes, hominésque, feræq;,
,, Inde etiam volucres, piscésque humoris alumni.

Enimuero non tam absurda quàm pusilla comparatio (vt opinor) fuerit, si mundum cum illis lapidibus componamus, qui in operibus fornicatis, forficis in modum dispansi conformatis structura sese intersecante, Vmbilici vocantur. Etenim ij lapides in medio collocati, qua parte scilicet vtroque versus structura arcuata pandatur, quasique oneri cedit: in cohærentia continent, atque in constructione ordinata totam formam operis, immobilémque asseruant. Fama est etiam Phidiam illum statuarium, quum Mineruam illam quæ est in arce, coagmentaret, in medio eius scuto faciē suam expreßisse, oculósque fallenti artificio ita deuinxisse simulachro, eximere inde vt ipsam si quis cuperet, minimè posset, aliter quidem certè, quàm vt ipsum solueret simulachrum, opúsque eiusmodi compactile confunderet. Hanc eandem igitur rationem Deus habet in mundo: vtpote qui vniuersorum coagmentationem coherentem cohibeat & coarctet, incolumitatémque vniuersitatis cōseruet: nisi quatenus nō medio ille loco in terra scilicet, vbi turbida regio est, sed in excelso situs est, purus ipse in puro loco. Quē locum tum Vranon ab origine vocis dicimus, quasi terminum extimum supremorum corporum, tum etiam Olympum, vt vsquequaq; lucidum, ab omni caligine secretum, motúque omni incondito, cuiusmodi sunt qui apud nos venti fiunt & tempestates. Id quod his verbis significat Homerus,

Esse solum diuis subnixum semper Olympum
Fama est, haud ventis tremefactum, haud imbribus vdum,
Ac procul à niuibus subductum: nubibus illinc
Splendida summotis candénsque expanditur æthra.

Huius

Huius autem rei elogium est mortalium consensus regionem mundi summam non dubiè Deo tribuentium. Quam ob causam ipsi manus tollimus sursum inter vota concipienda. Qua ratione nec malè illud quoque ab eodem poëta pronunciatum,

Cælum sorte tulit simul æthera Iuppiter altum.

Quin etiam quæ maximè eximia sunt inter res sensu perceptas, eundem illa locum obtinent: vt sidera, vt Sol & Luna. Vnde fit vt cælestia concinno ordine digesta suas ipsa vices conseruent perennes & constitutas, nullique obnoxias mutationi: longè illa secus atque terrena: quæ ita natura comparata sunt, ipsa in alias vt ex aliis affectiones transeant, fierique identidem altera atque altera non respuant. Certè contigisse aliquando constat, vt terræmotus violentia, terra ipsa multis in locis discesserit, indéque hiatus extiterint: vt imbres vi maiore ruentes, diluuium in terram intulerint: vt excursiones vndarum recessúsque tum continentes mari obruerint sæpenumero, tum rursus maris alueos adiecerint continentibus: vt vis flatuum & vorticum oppida funditus disturbarit: denique vt incendia atque inflammationes aliquæ supernè delapsantes, partes orbis exusserint versas ad Orientem: vt Phaëthontis tempore contigisse dicitur: quædam etiam vt è terra erumpentes, veluti expirabūdæ idem fecerint: vt quum crateres Aethnæ abrupta terra patefacti, conflagrationem emiserunt instar torrentis per terram grassabundam. Quo tempore qui è mortalium genere pietatē erant imbuti, ij à numine diuino eximio honore ingentíque affecti sunt. Siquidem iuuenes & robore valentes, cùm parentes suos ætate iam confectos humeris sustulissent, igneo flumine iamiam opprimendi, in eo erant ipsi vt interirent: cùm ecce flumen ipsum se scidit, vt huc & illuc diuersi fluctus digrederentur, iuuenésque intactos cùm senibus transmitterent. Vt verò summatim iam loquamur: quod in naui gubernator est, quod in curru agitator, quod in choro præcentor, quod denique lex in ciuitate, & dux in exercitu: hoc Deus est in mundo. Nisi si hactenus interest, quòd labor & motus multiplex illos exercet, & curæ angunt variæ: cùm huic illaborata succedant omnia, omnis molestiæ expertia, citráque corporis infirmitatem: quippe cui in loco stabili immo-

tóque collocato, omnia mouere & circumagere pro arbitratu liceat quo libitum est cunque, & quo modo libitum est, ídque diuersis in formis simul atque naturis. Id autem ratione simili facit ille, atque lex ciuilis: quæ immobilis ipsa existens in vtentium animis, regit omnia ad Remp. pertinentia. Et ciues quidem quasi eius assectæ in medium prodeunt: qui autem principes vocantur, ad prætorium se conferunt: Legislatores ad propria tribunalia: Senatores denique, & qui Concionatores dicuntur, ad consessus sibi contributos conueniunt. Rursus is in Prytaneum it, cui scilicet id datum est, in eo vt publico victu epuletur. alter rapitur ad iudicium, causam vt ibi dicat: in carcerem alius compingitur, vt supplicio afficiatur illic. Tum verò epulones in ciuitate celebres ad epulas legitimásque conueniunt. Iam verò aguntur dies festi, iam ludicra solennia: iam anniuersaria sacrificia fiunt diuis, heroésque ritu suo coluntur: postremo inferiæ mortuis inferuntur. Sic alia ab aliis facta vno vel imperio, vel legis vna authoritate, asseruant eum qui obtemperat.

Sic vrbs simul plena est vaporibus sacris,
Resonátque cantibus piis ac luctibus.

Hoc idem de vrbe quoque maiore, de hoc inquam mundo, existimare debemus. Deus enim nobis lex est: in omnem illa quidem partem ad æquilibrium vergens: nullam correctionem admittens, nullam varietatem: quippe quæ potior sit illis legibus & stabilior, quæ in tabulis perscriptæ sunt. Eius enim auspiciis perenniter & compositè præeuntis, vniuersus hic cæli ordo regitur atque administratur, numeros omnes concinnitatis habens: in omneis ipse naturas partitus pro vniuersitate seminum, in ea quæ hærent solo, atque in animantia: quæ etiam suis ipsa generibus formísque distincta sunt. Nam & vites fiunt & palmæ, & perseæ, ficique dulces, & oliuæ, vt inquit Poëta: Tum quæ fructus expertes, alios vsus præstant, platani, pinus, buxi, alni, populus etiam nigra & cupressus odorata: Tum quæ autumni tempore fructum suauem fundunt, sed conditu difficilem, pyri, punicæ, mali. At verò animantium aliæ feræ sunt, & aliæ cicures: tum in aëre, tum humi, tum in aqua victitantes: oriuntúrque & inualescunt, & deinde intereunt, legibus

legibus obtemperantes diuinis atque cedentes. Omne enim reptile (vt inquit Heraclitus) terram depascitur atque poßidet. Vnus porrò Deus cùm sit, pluribus nominibus appellatus est: ab iis vtique suis omnibus effectibus denominatus, quorum specimen edere ipse solet. Atque eum quidem tum Zena, tum Dia vocant, inter se compositis vtentes nominibus, atque è regione collocatis: tanquam duabus his vocibus significare velint, per quem viuimus. Is Crono, id est Saturno, & chrono id est tempore ortus esse dicitur: nimirum ab æuo sempiterno ad alterum æuum pertinens. Vocatur & Fulgurator, & Altitonans, & Aetherius, & Fulminator, & Pluuius: à pluuiis vtique & fulminibus, aliísque operibus, è quibus vocabula ipsa deducta sunt. Quin & Frugipotens & Custos vrbium vocitatur, & Natalitius, Septitius, Cortalis, Gentilitius & Patrius: videlicet à communione, quæ diuino ipsi numini iis cum rebus intercedit. Ad hæc Sodalitius & Amicitiæ præses, tum Hospitalis, Castrensis, Trophæalis, Expiator, Saguinarius, & Supplex & Placabilis, vt poëtæ loquuntur: denique Seruator dicitur & Assertor: & vt semel omnia complectar, Cælestis & terrenus: ab omni natura sortéque nomen adeptus, vtpote qui omnium rerum author sit. Quamobrem quæ de ipso in Orphicis carminibus dicta sunt, haudquaquam perperàm dicta sunt. Equidem Necessitatem ipsam etiam nihil aliud quàm Deum dici censuerim & intelligi: cui Anance ex eo nomen est, quod natura quædam sit immobilis. Eundémque Imarmenen, id est fatum, dictum à serie rerum conserta, inoffensóque tenore procedente: quod alio nomine Pepromenen ideo appellauerunt, quòd ab eo omnia terminata sunt, ac nihil in rerum natura infinitum est. Quin & Mœran, id est sortem appellatum eundem Deum à partitione rerum dixerim: & Nemesin, quasi potestatem diuinam eius quod visum est cuique distributricem: Adrastian etiam, quasi causam quandam natura comparatam, quam fallere nemo queat aut vitare. Aesan denique dictum, quasi semper existentem. Iam quod de Parcis, & de fuso proditum est earum, eodem id etiam quodammodo pertinet. Siquidem tres Parcas prisci tria in tempora partiti sunt: filúmque fusi partim iam peractũ, partim futurum, partim iam intorqueri dixe-

Enimuero

Animaduertunt Antiqui ... operationes Dei ... naturam sed quodammodo supra naturam in animis hominum ... intelligentibus ipse enim in rebus ceteris non intelligitur habere ... Dicen. At in animis hominum regendis videtur ea uti sic et hic ... beneficio eorum aliquid contra naturam vel supra naturam fieri possit. —

runt: earum vnam statuentes in eo quod iam profligatum est: quā Atropon ideo nuncuparunt, quoniam ea quæ iam præteriere, retrorsus agi nequeunt. At Lachesis functio futuris destinata est: omnium enim quæ secundum naturam sunt, sors sua quodque manet. Præsentibus autem rebus aut instantibus Clothus opera attributa est, quæ netu vnicuique conficit quod suum est. Hócque fabulamentum rectè atque ordine compositum est. Proinde hæc omnia non aliud quicquam quàm Deum esse, planum est: vt eximius Plato censuit. Enimuero Deus (vt est vetusto verbo proditum) principium & finem, & media rerum omnium tenens, rectáque linea incedens, operatur ille quidem secundum naturam, è vestigio comitem habens iustitiæ præsidem, quam Dicen nominauerunt, diuinæ legis vindicem, simul vt quicquam sanctionum eius prætermissum est. Cuius vt sit particeps nominis, iam inde oportet ab initio, qui ad vitam beatam euasurus est atque fœlicem.

Anathymiasigraphia. — Siue Cosmographia...

FINIS.

per ...

Mens cupit imbriferos, siccosque docere vapores.
Omnisator mensam dirige quæso meam.
Est compacta solo et coelis substantia mundus,
Atque his naturis quas cana sphæra tenet.
Coelum est compages sphæralis, et ordo globorum
Qui sunt coelestes, astraque prona ferunt.
Flammigeri moles est perfectissima coeli:
Omne etenim quantum mensio trina premit.
Semper in occasum coeli voluuntur ab ortu:
Nanque quiescentes cernimus astra vehi.
Ipsorum motus simplex est, atque localis,
Et primus: nam sunt corpora prima poli.
Porro continuus, finitus, et orbicularis,
Et naturalis, proprius, atque celer.
Motus (cuius sunt species sex) dicitur actus
Eius quod non est, sed tamen esse potest.
Proprius et raptus recanis cernuntur in astris
Nam reliquos coelos sphæra suprema rapit.
Omnibus hic idem coelis, diuersus at ille.
Nam breuior motus quo cita sphæra minor.
Immensi in formam mundi compacta globosam
Sphæra immota duo, fixaque puncta tenet.
Ad tractum coeli quem ventus Aparctias afflat
Infixo, nomen Parrhasis Vrsa dedit.
Punctum a quo spirat niger est Antarcticus Auster
Per quos si rectam duxeris, axis erit.
Continuo a motu non igni dicitur æther
Nam flagrans rumpi posset et esse leuis.
Duplígena ignifeuis cohibentur sydera coelis
Vtraque voluuntur cum rapiente globo.
Fixa tenent positus et sedes semper easdem
Quæ globus octauus continet atque rapit.
Maxima zona eius binos transuersa per orbes
Zodiacus, bis habet climata sena modo.
Singula cuique plagæ dominantur signa recenter.
Quorum ... nomina sole ...
Corniger hic Aries: nam est Phoebus mitis in ipso.
Ignipes et Taurus: Sexus vterque simul.
Tardigradus Cancer limes Titanis in æstu.
Et sterilis Virgo; feruidus atque Leo.
Squamiger et piscis bruto foecundior omni.
Scorpius, Arcitenens, Amphora, Libra, Caper.
Fixa et si facies connotat sydera coeli.
Vnica, nemo tamen dinumerare potest.
Errabunda autem numero collecta minore
In septem dicunt orbibus esse sophi.
Contiguus rutilo est Phoenontis circulus orbi
Hunc sequitur rosei sphæra benigna Iouis.

Armisonans sequitur Mars, dictus et Herculis orbis.
Quarta est Titani Sphæra sacrata vago.
Aurora Ignicomi sequitur prænuncia solis
Rursus ab hoc Stilbon: Denique Luna rubens.
Cum limina habeat connexum corpora coelum:
Sic etiam motus contiret usque ratos.
Quatuor his elementa cavis contermina coelis
Sunt æther, aer, naufraga Lympha, Solum.
Crinitæ et foveæ volucri visuntur in igne.
Fulgoresque trabes, flammea tela micant.
Torridus extrema sedem ignis legit in arce.
Nam reliquis agilis plus levitatis habet.
Nubilus æthereæ sphæræ est conterminus aer.
Frigidus ille quidem lumina solis habet.
Commeat omnimodam in naturam: Hinc decidit imber
Cum strepitu: inde nives, fulmina, grando cadunt.
Concrescunt nubes; tonitrus, fulgetra, pruinæ
Existunt: venti turgida labra movent.
Omne grave omniparens tellus contraxit in imum
Mundi centrum, illic pondere pressa suo est.
Orbis in eximiam terra est glomerata figuram
Sphærica quod si enim Phoebus et astra notant.
Herbida fungiferæ circundat littora terræ
Turgidus Oceanus, ~~sal~~ stagna, lacusque cavi.
Versicolor nutrit tellus homines que ferasque.
Stirpibus, et riguis fontibus illa scatet.
In Liquidum fluviis Lapsum eructantibus æquor
Hæc scatet: Ast aliqui Lata per arva fluunt.
Hæc habet aerio nemorosos vertice montes:
Turrigeras urbes hæc gerit antra virum.
Undique cum terram circundet Atlanticus humor
Quod modo sit veteres Insula tota ferunt.
Pinguis in innumeras cinctas crepitante liquore
Oras dividitur regnaque lata Ceres.
Rursus in Europam secta est, Asiamque potentem
Ustaque phoebæis Africa regna comis
Herculeis cippis clausa est pontique recessu
Europa, hyrcanis faucibus, atque fretis
Pontus ab occasu et Tanais: gelidum æquor ab Arcto
Sunt Asiæ fines: Oceanusque ruber.
Herculis ad validas fauces est porrecta columnas
Africa, torrenti clauditur ipsa mari.

Quintuplici zona ut nimbosus cingitur æther:
Sic totidem tellus cingitur alma plagis.
Igne duæ rutilo, et sterili sunt frigore mixtæ:
Torrida sed media est: nix tegit alta duas.
Fertur in aeriam sedem exhalatio duplex
A terra manans, irriguisque Locis
Altera fumosa est siccis quæ manat ab antris
Sed fluit a stagno, flumine, fonte vapor
Eius sunt species nebulæ, pluviæque nivesque
Nubes, ros, imber, grando, pruina, gelu.
Rarior est volucri nebula expiratio nube
Quæ non in liquidas Lurida stillat aquas.
Aer est vacuus nebulis et nube Serenum.
Est ros concretus cana pruina gelu.
Ros madidus vapor est tenuis labensque minutim.
Est Glacies gelidus flante Aquilone liquor.
Compacta imbriferæ sunt crassamenta vaporum
Nubes, compressis ex quibus unda fluit.
Est violenta Imber madidæ compressio nubis
At lento pluvia est unda tenore cadens.
Nix aqua contusa est gelidis ex nubibus orta.
Contorta in globulos grando nivalis aqua est.
A siccis manant naturis fulmina, flatus,
Fulgetræ, tonitrus, turgura, turbo, Noti.
Mobilis est sicca et gelida exhalatio ventus.
Aere qui spirat dicitur aura Levis.
Exoritur ventus strictis Encolpius isthmis
flamina sed madido flant Apogæa Sole.
Ecnephiæ veniunt collisæ nubis ab ictu.
Exhydriæ a stagnis, fontibus atque mari
Cæcius Auroram afflat: Subsolanus, et Eurus
flant et ab occiduo Libs, zephirusque Corus.
Trascius et Boreas afflant et Aparctius Ursam
A medio Austro flant Africus atque Notus.
Porro alii sylvas nudant et flumina nectunt
Ut Boreas, gelidas calfacit Auster aquas.

Etesiæ incensos moderant rapidosque calores.
Orithyias spirans floribus ornat humum.
Iam Lælaps, Anaphysema, atque Thyella, Catægis
A tepido spirant aere siue solo.
Ingruit excelsa velox a parte Catægis.
Lælaps inferne vergit ad alta loca.
Ast Anaphysema a telluris prodit hiatu.
Aeris a media sede Thyella venit.
In madida et crassa sunt nube tonitrua flatus
Impliciti, qui vi nubila densa terunt.
Spiritus ignitus fulgetra est atque coruscans
fulgure dum nubes rumpitur atra leui.
Sulphurea usque ad humum fulgescunt fulmina factam.
Quæ labens perit est flamma corusca Typhon.
Materia est ambusta nemus quæ rumpit opacum
Prester, et turres discutit, atque domos.
Tortus Elix, Psolois species sunt fulminis, Arges,
Sceptes, qui semper corpora dura quatit.
Est tonitrus raptim qui candens emicat Arges.
Voluitur a grauida nube vibratus Elix.
Materiam Psolois violentus contrahit atram.
fulmina præterea læua cadendo crepunt.
Segmenti picta est Iris solaris Imago
Vel lunaris, quæ est edita nube vaga.
Area sydereæ alba est edita lucis Imago.
Directam speciem Virga ~~fur~~ voluceris habet.
Ignis collectus qui exarsit in aere fulgor.
Dicitur hic duplex, qui cadit, atque manet.
Qui cadit est velox enatus in aere fulgor.
fixus habet formam syderis antipali.
Complures aliæ cernuntur in aere formæ.
Scrobes, crinitæ, dolia, tela, faces.
Imago in occasu mundi visuntur et ortu
Australique plaga: sunt rata nulla tamen.
Flatus, Ignis, aquæ tellus quoque continet ortus.
Quosdam subductos occulit ipsa viris.
Frugifera inclusos emittit terra vapores.
Et ferri glæbas euomit Aethna grauis.
Fons alius terræ gelidas, alius quoque tepentes,
Efferuescentes continet alter aquas.

Prodit ab abruptis diuersus spiritus antris.
Efficit et tabidos, fatidicosque viros.
Afficit amenti effrænoque furore propinquos
Vnus, sed quidam squallida membra [illegible]
Flatus congenitus terræ conclusus in antris
Sedibus erumpens concutit arua suis.
Aduena sæpe etiam flatus cum irrumpit in [illegible]
Terræ fugenti vi cum redit arua quatit.
Seismus in obliquum quatiens epiclinta vocatur.
Eruptura aliquis flamina seismus agit.
Brastæ se recto iactant sursum atque deorsum
Quidam sub terra spumica saxa rapit.
Chasmatias tabidæ telluris linquit hiatus.
Raltes effringit corpora dura soli.
Psalmatias tremulus quod pellit vibrat in altum
Quæ mouet obnixe concutit ostia [illegible].
Myce tiæ rapido quatiunt cum murmure terram
Stagni aliquis, fontis, fluminis edit aquas.
Aequoris vndinomi fiunt spumantis hiatus
Lympharumque patent ostia, moxque flum[illegible]
fluxus et existit, vortex quoque, nascitur [illegible]
Pontum etiam quodam tempore luna ci[illegible]
Hactenus ergo notos cecini, phænomena, [illegible]
Prosequar ipse alias cætera dante D[eo]

Bartholomæus Perdulcis.

Hos tenui versus cecinit Perdulcis amœn[us]
Cum sophus in rosei vertice monti[s]